

STÁTNÍ ZÁVĚREČNÁ ZKOUŠKA VÝTVARNÁ VÝCHOVA OSZB135 STÁTNÍ ZÁVĚREČNÁ ZKOUŠKA AUTORSKÁ TVORBA OSZB136

**Studijní program: Výtvarná výchova se zaměřením na vzdělávání – plný plán [OB1VV20](#)
Studium: bakalářské**

Státní závěrečná zkouška (dále jen SZZ) i její klasifikace se koná v souladu se Studijním a zkušebním řádem Univerzity Karlovy, Pedagogické fakulty, článek 9 a příslušným opatřením děkana fakulty.

STÁTNÍ ZÁVĚREČNÁ ZKOUŠKA VÝTVARNÁ VÝCHOVA OSZB135

Integrovaná ústní zkouška se skládá ze dvou oblastí:

- A) Teorie a dějiny výtvarné kultury (15 min)**
- B) Výtvarná teorie a vzdělávání (15 min)**

Studenti si vylosují jeden okruh z oblasti (A) a jeden okruh z oblasti (B). Výklad z Teorie a dějin výtvarné kultury (A) podloží souborem tzv. vizuálních opor, který si přinesou na USB disku. Jedná se o soubor obrazů bez popisků a dalších informací. Výklad z Výtvarné teorie a vzdělávání (B) mohou studenti dokumentovat pomocí svého reflektovaného portfolia zpracovaného pro SZZ Autorská tvorba OSZB136. Integrovaná zkouška je hodnocena jednou společnou známkou.

Na SZZ se studenti připravují 20 minut. Písemná příprava je součástí klasifikace a odevzdává se komisi.

STÁTNÍ ZÁVĚREČNÁ ZKOUŠKA AUTORSKÁ TVORBA OSZB136

Ústní zkouška se skládá ze dvou částí:

- A) prezentace reflektovaného portfolia dle vylosované perspektivy (15 min)**
- B) obhajoba reflektovaného portfolia (15 min)**

Studenti prezentují a obhajují reflektované portfolio, kterým dokládají dovednost transformovat svou kreativní zkušenost a zaměřit ji na vzdělávání. Integrovaná zkouška je hodnocena jednou společnou známkou.

MgA. Pavla Gajdošíková, Ph.D.
garantka studijního programu

STÁTNI ZÁVĚREČNÁ ZKOUŠKA VÝTVARNÁ VÝCHOVA OSZB135

A) Teorie a dějiny výtvarné kultury

Okruhy jsou formulované široce, aby studenti mohli prezentovat autorský, originální výběr ukázek, který ilustruje jejich uvažování o tématu. Výklad musí být pevně zakotven ve faktických znalostech, souvislosti doloženy příklady. Student doprovází každý okruh vlastní sérií vybraných děl nebo autorů (tzv. vizuální opory). Výklad mohou studenti opřít o své reflektované portfolio zpracované pro SZZ Autorská tvorba OSZB136.

Okruhy k tematické oblasti A

1. Obraz člověka

Charakterizujte různé způsoby zobrazení lidské postavy v historických obdobích a představte tyto charakteristiky v kulturních, společenských, filosofických a historických souvislostech.

Vývoj zobrazení lidské postavy od počátku do současnosti. Komparace různých přístupů typických pro jednotlivá období (pravěk, starověk, antický svět, křesťanské umění středověku, renesance, baroko, klasicismus, figurální tendence v moderním a současném umění). Lidská postava jako základní motiv euroamerického vizuálního umění a jako obraz postavení člověka ve světě a společnosti. Fragmentace těla, tělo jako projekční plocha pohyblivé identity, auto(bio)grafie.

Vizuální opory: Vybraná pravěká a středověká díla (Ženská hlavička; Kouzelník s ptačí maskou; Sběrači medu; Věstonická Venuše; Willendorfská Venuše; Achnaton a Nefertiti; kúros, koré); Polykleitos; Praxitelés; Láokoón; Donatello; Michelangelo Buonarroti; Giorgione; Raffael Santi; Peter Paul Rubens; Rembrandt van Rijn; Diego Velázquez; Matyáš Bernard Braun; Alberto Giacometti, Henry Moore; Francis Bacon; Louise Bourgeois; Alina Szapocznikow; Adriana Šimotová; Eva Kmentová; Jiří Sopko; Karel Nepraš; Veronika Šrek Bromová; Erika Bornová; Adéla Součková; Eva Kořátková atd.

2. Proměny moderního sochařství

Charakterizujte proměny moderního sochařství, představte je v kulturních, společenských, filosofických a historických souvislostech.

Proměny sochařství od přelomu 19. a 20. století (do 60. let). Významné osobnosti a přelomová díla. Směřování od sochařství a plastiky směrem k objektu a zpět. Propisování soudobých uměleckých směrů a tendencí do sochařského tvaru – kubismus, expresionismus, konstruktivismus, dadaismus, surrealismus, nová věcnost, nový realismus, socialistický realismus, minimalismus, ad. Vysvětlete pojmy skulptura, plastika, objekt, kinetický objekt, uveďte příklady.

Vizuální opory: August Rodin; Josef Václav Myslbek; Otto Gutfreund; Constantin Brancusi; Alexander Archipenko; Alberto Giacometti; Marcel Duchamp; Alexander Calder; Zdeněk Pešánek; Hans Arp; Meret Oppenheim; Ladislav Zívř; Vincent Makovský; Hana Wichterlová; Zdena Fibichová; Eva Kmentová atd.

3. Barva

Charakterizujte různé přístupy a pohledy na barvu, představte je v kulturních, společenských, filosofických a historických souvislostech.

Význam barvy v tvorbě i percepci výtvarného umění. Barva jako symbol (symbolická hodnota barvy v různých epochách), barva jako hmota, jako fyzikální veličina, simultánní kontrast, barva na pomezí umění, vědy a designu, jako nositel významu a konstituční faktor obrazového prostoru, konceptuální přístup k barvě. Praktická dimenze práce s barvou a její vliv na výsledný artefakt. Nauka o barvách – základní termíny, základní prameny. Barva ve filmu, fotografii a digitálních médiích.

Vizuální opory: Mramorová antická socha (kopie dle bronzu); Madona ze Zbraslavi; El Greco; Vincent van Gogh; Paul Gauguin; André Derain; Henri Matisse; Sonia a Robert Delaunay; Pablo Picasso (monochromatická kubistická malba); Yves Klein; Mark Rothko; Carsten Nicolai; Jan Jedlička; František Skála; Olafur Eliasson; Wolfgang Tillmans; Gergory Crewdson; Jiří Thýn atd.

4. Expresa a expresivita

Vysvětlíte pojmy exprese a expresivita, charakterizujte expresivní vyjadřovací prostředky v různých epochách v kulturních, společenských, filosofických a historických souvislostech.

Expresa a expresivita v oblasti výtvarného umění, její formy, projevy. Expresivita v manýrismu, baroku, 1. pol. 20. stol. Expresivita jako významná kvalita a charakteristika části avantgardních směrů. Předchůdci expresionismu, německý expresionismus, abstraktní expresionismus – společné průsečíky, rozdíly. Expresivita ve filmu. Expresivita jako stále aktuální kvalita v současném umění, charakteristika autora a jeho díla podle vlastního výběru.

Vizuální opory: Vincent van Gogh; Edvard Munch; James Ensor; Ernst Ludwig Kirchner; Emil Nolde; Emil Filla; Egon Schiele; Francis Bacon; Jackson Pollock; Lee Krasner; Robert Motherwell; Karl Appel; Georg Baselitz; Anselm Kiefer; Lucian Freud; Marlene Dumas; Maria Lassnig; Pavla Malinová; Michael Rittstein; Josef Bolf; Jakub Špaňhel atd.

5. Vztah mezi zrakem a ostatními smysly v umění

Charakterizujte proměny vizuálního vnímání, konvence vnímání i zobrazování.

Vizuální zkušenost jako hlavní nástroj vnímání výtvarného umění. Mimesis, mimetická a nemimetická umění. Iluzivní malba a zrakové klamy. Pojetí vizuální zkušenosti v impresionismu a její vliv na proměny umělecké formy. Nahrazení zobrazivého přístupu konceptuálními tendencemi – kubismus a jeho předchůdci, orfismus, atd. Role zrakové zkušenosti v op-artu. Vztah mezi zrakem a ostatními smysly – zrak a hmat, zrak a sluch, synestézie a transkripce. Zapojení smyslů v aktuálních podobách umění – digitální a time-based média, instalace, performance.

Vizuální opory: Jan Van Eyck; Jan Vermeer; Diego Velázquez; Rembrandt van Rijn; John Constable; William Turner; Édouard Manet; Claude Monet; Paul Cézanne; Wassily Kandinsky; Georges Braque; Victor Vasarely; Allan Kaprow; Bridget Riley; Olga Karlíková; Milan Grygar; Inge Kosková; Michal Kindernay; Jan Švankmajer; Milan Knížák; Olafur Eliasson; Peter Greenway atd.

6. Prostor a objem v architektuře a v umění

Charakterizujte proměny architektury ve společenských a historických souvislostech vybraných epoch a stylů. Popište vývoj zobrazení prostoru a objemu v umění od pravěku do současnosti. Propojení umění a architektury demonstřujte na vybraných příkladech.

Nejstarší podoby a funkce architektury, její proměny. Iluzivní a neiluzivní výtvarný projev, perspektiva a její různá pojetí v dobových a společenských kontextech. Počátky modernistického myšlení o obrazovém prostoru. Vysvětlení podstaty a pojetí objemu a prostoru v progresivních trendech od 19.

století po současnost. Prostor v minimalismu a land artu. Environment jako nové umělecké médium. Prostor v rámci nových a digitálních médií.

Vizuální opory: sakrální a profánní stavby v různých kulturách a lokalitách; jeskynní malby; egyptská malba; Mladík, oblékající si zbroj; Héraklés hodující na Olympu; Mistr Vyšebrodský; Mistr Třeboňský; Giotto di Bondone; Andrea Mantegna; Caravaggio; Paul Cézanne; Georges Braque; Vladimír Tatlin; Juan Gris; Emil Filla; Bohumil Kubišta; Josef Gočár; Dan Flavin; Allan Kaprow; Robert Smithson; Richard Serra; Rachel Whiteread; Daniela Vinopalová; Jiří Příhoda; Anish Kapoor; Olafur Eliasson; Matěj Smetana atd.

7. Vývoj a principy nezobrazivého umění

Charakterizujte principy nezobrazivého umění, vysvětlete jeho kořeny a vznik nezobrazivého tvaru. Na příkladech vysvětlete pojmy figurativnost, nefigurativní umění a abstrakce.

Základní charakteristika díla V. Kandinského, F. Kupky, P. Mondriana, K. Maleviče z hlediska vývoje jejich tvůrčího přístupu, využití vyjadřovacích prostředků a hlavních námětů tvorby a jejich vlivu na vývoj abstraktní malby. Abstrakce ve dvacátých a třicátých letech 20. stol. v souvislosti s hnutím De Stijl, Bauhausem a konstruktivistickými tendencemi. Geometrická abstrakce po druhé světové válce – minimal art, hard-edge. Monochromní malba a mřížka jako hlavní paradigmaty modernistické malby. Současné podoby abstraktních tendencí umění.

Vizuální opory: Kazimír Malevič; Vasilij Kandinskij; Piet Mondrian; František Kupka; Antoine Pevsner; Naum Gabo; Vladimír Tatlin; Sophie Tauber-Arp; Carl Andre; Richard Serra; Agnes Martin; Stanislav Kolíbal; Ludmila Padrtová; Květa Pacovská; Jaromír Novotný; Eva Výborná; Daniel Hanzlík; Petr Veselý; Vladimír Kokolia; Pierre Soulages atd.

8. Imaginativní umění

Vysvětlete, jaký vztah mají imaginace a podvědomí k umělecké tvorbě. Charakterizujte imaginativní umění v různých epochách (umělci vizionáři, romantismus, symbolismus), změny vědomí, jejich možný původ a vliv na tvorbu.

Imaginace a podvědomí jako zdroj umělecké tvorby a uměleckých představ. Imaginativní tendence jako výraz a projev individua a jako umělecký program – surrealismus. Principy a podoby surrealistické tvorby, úloha a využití snu a změněného vědomí, princip využití asociací, vztah k literatuře a filmu. Artificialismus. Vliv surrealismu na české umění po 2. světové válce. Současní umělci pracující s imaginativním přístupem a se změnami vědomí.

Vizuální opory: Pieter Bruegel; Hieronymus Bosch; William Blake; Francisco Goya; Odilon Redon; Salvador Dalí; Max Ernst; René Magritte; Hans Arp; Joan Miró; František Bílek; Toyen; Jindřich Štyrský; Josef Váchal; Václav Levý; Alexander Hackenschmied; Jan a Eva Švankmajerovi; Věra Nováková; Pavel Brázda; Eva Fuková; Pippiloti Rist; Otto Placht; Martin Meiner atd.

9. Symbol a symbolismus v umění

Vysvětlete pojmy obraz, symbol, znak a vzájemné vztahy mezi obrazem, skutečností a divákem (principy denotace a konotace). Charakterizujte symbolické obrazové vyjadřování v historii (alegorie, symbolika postav, příběhů, barev, tvarů a předmětů, symbolická funkce kompozice). Obraz, slovo a gesto jako způsoby a formy symbolického vyjadřování. Principy a umělecké obsahy symbolismu. Symbolismus jako východisko moderních směrů. Významy a symboly v uměleckých i neuměleckých obrazech současnosti a jejich přesah do angažovaného umění, politický symbolismus.

Vizuální opory: Matyáš Bernard Braun; Gustave Moreau; Odilon Redon; Edvard Munch; Puvis de Chavannes; Arnold Böcklin; Paul Gauguin; Maurice Denis; El Lisickij; Jan Zrzavý; Max Švabinský; Jan Preisler; Josef Váchal; Olbram Zoubek; Jitka a Květa Válový; Zorka Ságlová; Kurt Gebauer; Ztohoven; Rafani atd.

10. Rozum, analýza, konstrukce

Racionální tendence v umění – kánon, ideální proporce v antice, hledání zákonitostí v zobrazení a výstavbě díla v období renesance a klasicismu. Perspektiva – racionální konstrukce pravděpodobného obrazu světa (Brunelleschi, Alberti, Masaccio). Racionální tendence postimpresionismu – divizionismus, pointilismus – malba jako vědecký systém.

Hledání závazných vztahů mezi tvarem, hmotou a prostorem, úloha barvy, odklon od renesanční perspektivy a jeho důvody, nový způsob výstavby prostoru u Paula Cézanna a jeho vliv na další vývoj umění. Kubismus, geometrická abstrakce, konstruktivismus a industriální společnost, sochařství ruské avantgardy, minimalismus, současné konstruktivistické postupy. Mezinárodní (typo)grafická moderna.

Vizuální opory: Doryforos; Masaccio; Paolo Ucello; Georges Seurat; Paul Signac; Paul Cézanne; Pablo Picasso; George Braque; Alexander Archipenko; Antoine Pevsner; Naum Gabo; László Moholy-Nagy; Theo van Doesburg; Ladislav Sutnar; Vladimír Tatlin; Dan Flavin; Sol LeWitt; Stanislav Kolíbal atd.

11. Ikonografie evropského umění

Vysvětlete pojem ikonografie. Charakterizujte kořeny evropské kultury (antika, orientální kultury, křesťanství).

Význam a proměny křesťanské ikonografie od počátků křesťanského umění do přelomu 14. a 15. století, přetrvávající schémata a významné motivy (Kristus – Ecce homo, Pantokrator, Panna Marie, apoštolové, starozákonní motivy, ad.); podoby křesťanské ikonografie v současném umění a humanistické fotografii, umělecké projekty reagující na sakrální prostor a křesťanskou ikonografii.

Vizuální opory: Priscilliny katakomby; Kristus Pantokrator; iluminovaný rukopis (např. Lindisfarnský evangeliář); Křiváková pieta; Matyáš Bernard Braun; Paul Gauguin; Herman Nitch; Mikuláš Medek; Bettina Rheims & Serge Bramley (I.N.R.I.); Sebastiano Salgado; Kiki Smith; Jake a Dinos Chapman; David LaChapelle atd.

12. Koncept v umělecké tvorbě

Vysvětlete a charakterizujte pojmy koncept, konceptuální tendence a konceptuální umění. Popište změny paradigmatu umění spojené s nástupem konceptualismu: dematerializace uměleckého díla a zkoumání dorozumivacího kódu umění.

Marcel Duchamp jako předchůdce a klíčová postava konceptuálního umění. Okolnosti vzniku konceptuálního umění v 60. letech – umění jako komodita a kritika této skutečnosti ve druhé polovině 20. století. Hnutí Fluxus a John Cage. Přesahy konceptuálního umění - styčné plochy s minimalismem, land artem, happeningy a performance. Konceptuální a postkonceptuální umění v českém prostředí. Konceptuální fotografie.

Vizuální opory: Marcel Duchamp; Fluxus; Yves Klein; Joseph Beuys; Sol LeWitt; Lawrence Weiner; Ivan Kafka; Hugo Demartini; Jiří Valoch; Jiří Kovanda; Ed Ruscha; Becher's School; Roman Ondák; Kateřina Šedá; Barbora Klímová; Tomáš Vaněk; Ján Mančuška; Markéta Othová atd.

13. Společenské funkce umění a institucionalizace

Definujte a popište, jaké role a funkce v jednotlivých epochách plnilo a plní výtvarné umění ve společnosti (funkce magická, náboženská, reprezentativní, politická, terapeutická, sebevyjádření umělce, společenská angažovanost, zábava, komerce, atd.).

Postupná emancipace a změny postavení umění a umělce od novověku. Funkce umělecké kritiky. Umění a ideologie - úloha a podoba umění v totalitních režimech 20. století. Funkce umění v současnosti. Umělecké prohlídky, soutěže, ocenění a jejich funkce, aktuální diskurs uměleckého soutěžení. Umění jako mluvčí a hybatel myšlenkových proudů a společenských proměn. Vybrané galerie a umělecká centra jako tribuny.

Obrazová opory: Cena Jindřicha Chalupického; Turner Prize; Bienále současného umění v Benátkách; Ai Wei Wei; Gerhard Richter; Barbara Kruger; Rafani; Tamara Moyzes; DOX; galerie Art Wall; MeetFactory; Arttalk; Art & Antique; Fotograf; Flash Art atd.

14. Nová (technicky reprodukovatelná) média

Popište, jaké možnosti vnesla reprodukovatelnost uměleckého díla do výtvarného umění od vynálezu fotografie a filmu.

Technická podstata fotografie, základní žánrové vymezení, témata a vybrané technické objevy. Postupná emancipace fotografie jako svébytného uměleckého média. Významné osobnosti současné fotografie. Technická podstata videa a okolnosti jeho vstupu do světa (audio)vizuálního umění. Předchůdci (experimentální film, polyekran), specifika média (pohyb, čas, nutné technické vybavení) a rozdíly mezi videoartem a klasickým filmem. Významné osobnosti světového i domácího kontextu.

Vizuální opory: Man Ray; Mary Ellen Bute; Zdeněk Pešánek; Otakar Vávra; Laterna Magika; Nam June Paik; Bill Viola; Bruce Nauman; Woody a Steina Vasulka; Valie Export; Radek Pilař; Petr Skala; Federico Díaz; Jakub Nepraš; Mark Ther; Adéla Babanová atd.

15. Současné trendy v umění

Charakterizujte současné trendy v umění, názor opřete o svoje vlastní zkušenosti.

Tradice, normy, stereotypy a jejich zpochybnění v současném umění (estetická a etická hlediska, stopy náboženských vlivů, představy o tvůrčím přístupu ke světu, oddělení mužského a ženského světa, ztracený hlas). Aktivní a pasivní role, objekt a subjekt v umělecké tvorbě. Feministické hnutí a jeho odraz v umění. Pojetí menšin (etnických, genderových, sexuálních, socio-kulturních, politických) v kultuře. Reflektujte a vysvětlete pojmy: většinová kultura, kulturní menšina; společenské normy a stereotypy; gender; kulturní aropriace; tradice; feministické hnutí; queer; LGBTQ+ hnutí.

Vizuální opory: Toyen; Georgia O'Keefe; Frida Kahlo; Louise Bourgeois; Niki de Saint Phalle; Nan Goldin; Diana Arbus; Cindy Sherman; Lenka Klodová; Shirin Neshat; Marina Abramović; Tracey Moffat; Samuel Fosso; Robert Mapplethorpe; Libuše Jarcovjáčková; Tamara Moyzes; Oto Hudec; Robert Gabris

B) Výtvarná teorie a vzdělávání

Studenti si vylosují jeden okruh z tematické oblasti B. Výklad mohou opřít o své reflektované portfolio zpracované pro SZZ Autorská tvorba OSZB136.

1. Místo, funkce a význam výtvarného umění v lidské kultuře; postavení a role výtvarné výchovy v současném systému vzdělávání

Klíčová slova: kultura, výtvarné umění, výtvarná výchova, formální a neformální vzdělávání, RVP, vzdělávací oblast umění a kultura

Portfolio: ukázka vybraného uměleckého díla jako inspirace pro výuku a vlastní tvorbu

2. Výtvarný projev v souvislostech vývoje osobnosti; vznik a vývoj dětského výtvarného projevu, specifické rysy a příčiny jeho proměn; výtvarný projev dospívajících

Klíčová slova: výtvarný projev, ontogeneze a rysy dětského výtvarného projevu, kritická období vývoje výtvarného projevu, motivace, pedagogická intervence

Portfolio: ukázky výtvarných prací a jejich analýza (např. příklady dětského výtvarného projevu za vybrané období), proces výtvarné tvorby a jeho reflexe

3. Kultura a její teoretická pojetí; proměny chápání pojmu „vysoká“ a „nízká“ kultura ve vazbě na současné teorie umění; diskurz výtvarné výchovy

Klíčová slova: kultura, diskurz, kulturní studia, vizuální studia, modernistické, postmodernistické pojetí kultury, současné umění, sémiotika

Portfolio: nastudovaná odborná literatura - ukázky identifikovaných pojetí a trendů ve vlastních poznámkách z literatury; teoretická reflexe konkrétního příkladu výuky výtvarné výchovy

4. Současná vizuální kultura, výtvarné umění, masová kultura, kýč; současné role umění, média a technologie v současném výtvarném umění a jejich působení v kontextu výtvarné výchovy

Klíčová slova: současná vizuální kultura, výtvarné umění, popkultura, kýč, audiovizuální média, digitální média, technologie

Portfolio: ukázky autorské tvorby, konkrétních uměleckých projektů, ukázka zapojení nových médií/technologií ve výtvarných činnostech a jejich reflexe (galerijní edukace, náslehy ve výuce atp.)

5. Historie a současnost oboru výtvarná výchova. Významné teorie a osobnosti. Kurikulární dokumenty státní a školní úrovně. Proměny kurikulárních dokumentů.

Klíčová slova: historická pojetí výtvarné výchovy, diskurzivní pojetí výtvarné výchovy, předmět výtvarná výchova, RVP, ŠVP, standardy vzdělávání, vzdělávací oblast Umění a kultura, vzdělávací obsah

Portfolio: osobnosti výtvarné didaktiky a jejich pojetí předmětu/výuky (myšlenková mapa, četba, aj.). Ilustrace vývoje oboru na starších/historických metodických materiálech

6. Metody a cíle výuky výtvarné výchovy; zpracování učiva v kulturních a společenských souvislostech, didaktická transformace obsahu, vazba na RVP.

Klíčová slova: didaktická transformace, vzdělávací oblast umění a kultura, učivo/vzdělávací obsah, vzdělávací cíle, specifické a obecné metody výuky ve výtvarné výchově, pedagogický konstruktivismus

Portfolio: příklad vyučovací hodiny/program v galerii s příkladem implementace RVP a ŠVP s obrazovými ukázkami – vizuální kultura, žákovské práce, vědomí kritických míst, alterace, příklady ŠVP - formulace vzdělávacího obsahu, přiřazení a konkretizace očekávaných výstupů a učiva, vysvětlení

7. Mezioborové vztahy výtvarné výchovy a dalších oborů – srovnávací možnosti interdisciplinarity jako východisko práce s námětem. Možnosti a limity interdisciplinární integrace (vzdělávací obory, průřezová témata) ve VV.

Klíčová slova: týmové vyučování, projektové vyučování, interdisciplinarita, průřezová témata

Portfolio: interdisciplinární inspirace ve vlastní autorské tvorbě - příklad konceptové analýzy tématu, analýzy uměleckého díla, reflexe výuky, příklady z pedagogické praxe, ukázky možností z metodických materiálů, edukačních programů, apod.

8. Vyučovací proces a jeho fáze z pohledu učitele a žáků; motivace, tvůrčí činnosti, reflexe, hodnocení a klasifikace ve výtvarné výchově. Činnosti učitele, kompetence učitele, spolupráce učitele a žáků, učitelů s umělci a kurátory.

Klíčová slova: učitel, žák, vyučování, motivace, tvorba, vnímání, interpretace, reflexe, hodnocení, klasifikace

Portfolio: analýza konkrétních výukových situací a jejich reflexe, náhled na průběh vyučování a jeho hodnocení

9. Vizuální gramotnost a kritické myšlení v souvislostech výtvarného vzdělávání. Vizuální gramotnost, receptivní činnosti, výtvarná tvorba a reflexe v souvislostech aktivního a kreativního přístupu ke kultuře jako celku. Funkční slovník učitele.

Klíčová slova: vizuální gramotnost, kritické myšlení, výuka, kultura, funkční slovník, reflexe, hodnocení

Portfolio: zastoupení funkčního slovníku v portfoliu, ukázky a reflexe vlastní ateliérové tvorby a posuny ve vlastní tvorbě

10. Výtvarná média a techniky ve vztahu k tématu. Komunikační účinky výtvarných médií, jejich členění podle dimenzí prostoru, času a materiálu. Spektrum možností výtvarných médií.

Klíčová slova: výtvarný úkol, výtvarná otázka, didaktická transformace, alterace, tradiční, nová a performativní média, materiál

Portfolio: příklady uchopení tématu různými médii ve vlastní tvorbě - rozdílný potenciál, rozdílné výpovědi

11. Galerie a muzea umění, jejich poslání a jejich vazba na edukační systémy ve školách a dalších institucích. Specifika jejich edukačních programů. Tvořivá interpretace uměleckých děl, návaznost školního kurikula na galerijní edukaci.

Klíčová slova: galerijní edukace, galerijní a muzejní expozice a její prostor, kurátor, přístup a možnosti učitele ve vztahu ke galerijní a muzejní edukaci

Portfolio: ukázky navštívených galerijních a muzejních edukací, jejich reflexe a vzájemné srovnání

12. Profil výtvarného pedagoga. Oborové a obecně pedagogické kompetence, role učitele ve škole a ve výtvarné výchově. Přibližování rolí učitele/umělce/kurátora a možnosti jejich spolupráce. Učitelovo pojetí výuky a profesní komunita.

Klíčová slova: didaktická transformace obsahu, reflektivní praxe, inspirace, motivace, výukové strategie, oborové a obecně pedagogické kompetence, učitel, umělec, kurátor, spolupráce

Portfolio: myšlenková mapa osobního pojetí, mapa seberochoje, reflektované ukázky z praxí

13. Digitální technologie v současném umění a možnosti jejich využití ve výtvarné výchově. Proměny námětů, témat, uměleckých médií a způsobů vyjádření výtvarného umění jako odraz proměn postavení člověka v současné kultuře a společnosti.

Klíčová slova: současné umění, technologie, digitální média, digitální kompetence, sociální síť, digitální vyučovací pomůcky

Portfolio: příklady uměleckých děl, která využívají digitální technologie a jejich interpretace - praktické využití ve výuce výtvarné výchovy

14. Performativní, kolaborativní a participativní pojetí výuky a metody práce ve výtvarné výchově. Vymezení pojmů. Reflexe tvůrčího procesu a skupinové dynamiky na pozadí sociálních vazeb. Akce a reakce, improvizace a dialogické jednání.

Klíčová slova: diskurzivní pojetí, dialogické jednání, performativita, kolaborace, participace, metody, dramatická hra, akční umění, respekt

Portfolio: příklady performativních děl v současném umění či vlastní tvorbě, principy a účinky kolaborativního pojetí VV, vztah ke klíčovým kompetencím

15. Výtvarná výchova a inkluze – žáci se znevýhodněním a specifickou vzdělávací potřebou, nadaní žáci. Tvorba a její reflexe jako prostředek učení a rozvíjení kompetencí - osobnostní a sociální kompetence, občanská a kulturní kompetence. Komunikace výtvarného pedagoga s rodiči žáků a širší veřejností.

Klíčová slova: inkluze, žák s SVP, nadaný žák, osobnostně sociální kompetence, občanská a kulturní kompetence, komunikace, rodiče, veřejnost

Portfolio: příklady uměleckých projektů s prvky inkluze a jejich sociální efekty, návrh edukace, reflektovaná ukázka výtvarné edukace pro žáky se specifickými potřebami

STÁTNÍ ZÁVĚREČNÁ ZKOUŠKA AUTORSKÁ TVORBA [OSZB136](#)

Státní zkouška se skládá z těchto částí:

- a) **prezentace reflektovaného portfolia dle vylosované perspektivy (15 min)**
- b) **obhajoba reflektovaného portfolia (15 min)**

Studenti prezentují a obhajují reflektované portfolio. Představují jeho strukturu a obsah, na nichž pracovali po celou dobu studia. Klíčovou složkou portfolia je dokumentace reflektované autorské tvorby, kterou studenti dokládají dovednost transformovat svou kreativní zkušenost a zaměřit ji na vzdělávání. Portfolio obsahuje také dokumentaci absolvovaných praxí, přípravy výtvarných činností atd. Portfolio student předkládá náležitě graficky upravené v elektronické nebo fyzické podobě. Součástí portfolia je seznam nastudované literatury, vypracovaný podle bibliografické normy a seznam navštívených výstav.

Ke zpracování portfolia se pojí obsah kurzů: Založení portfolia (ZT PPZ), Prezentace a postprodukce umělecké tvorby (PPZ) a Diskurz výtvarné výchovy (ZT PPZ). Portfolio obsahuje také příklady oborového výzkumu (Kurz Empirický výzkum ve výtvarné výchově).

Perspektivy

Následující perspektivy studentovi pomohou strukturovat obsah prezentace. Studenti si vylosují jednu z nich, podle níž své portfolio představí.

- 1.** Na konkrétních příkladech alespoň ze dvou různých výtvarných disciplín **reflektujte proces tvorby**, popište jeho základní principy a východiska a porovnejte je. Popište proměny námětů, médií a postupů, formulujte své poznání a překvapivé momenty. Popište změny postojů k výtvarným úlohám na základě zkušenosti z vlastní výtvarné tvorby.
- 2.** Na konkrétních příkladech z vlastní výtvarné práce doložte orientaci v umění a výtvarné kultuře - inspirace, analýza a kritická reflexe. **Reflektujte vlastní tvorbu ve vztahu k umění**, kultuře a významným osobnostem. Charakterizujte své inspirační zdroje, představte **poznatky** získané na výstavách a reflektujte jejich vliv na Vaše výtvarné myšlení a tvorbu.
- 3.** Na konkrétních příkladech doložte a **vysvětlete, co a jak z vlastní tvorby můžete využít pro svou pedagogickou praxi**. Vysvětlete, jakým způsobem byste postupy své tvorby použili při práci s dětmi, nebo jinou cílovou skupinou.